

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่องผลของการสร้างจินตภาพต่ออาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งเต้านมข้างใดข้างหนึ่ง ภายหลังจากผ่าตัดเต้านมและได้รับการรักษาเสริมด้วยเคมีบำบัดสูตร CMF ที่คลินิกเคมีบำบัด แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวนรวมทั้งหมด 20 ราย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 ราย และกลุ่มควบคุม 10 ราย ซึ่งมีข้อมูลทั่วไปแสดงในตารางที่ 1-6

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส ศาสนา และอายุ

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 10)		กลุ่มควบคุม (n = 10)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส				
คู่	8	80	8	80
โสด	1	10	1	10
หย่า / แยก	1	10	1	10
ศาสนา				
พุทธ	10	100	9	90
คริสต์	0	0	1	10
อายุ (ปี)				
18-34	1	10	1	10
35-60	9	90	9	90
($\bar{X}$ = 43.60, S.D. = 6.06, Range = 34-54) ($\bar{X}$ = 44.00, S.D. = 6.25, Range 34-57)				

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพสมรสคู่มากที่สุด (ร้อยละ 80) กลุ่มทดลองทั้งหมดและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 90) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (ร้อยละ 90) มีอายุอยู่ระหว่าง 35-60 ปี โดยกลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 43.60 ปี (S.D. = 6.06, Range = 34-54 ปี) ส่วนกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 44.00 ปี (S.D. = 6.25, Range 34-57 ปี)

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้
ครอบครัว

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 10)		กลุ่มควบคุม (n = 10)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ				
เกษตรกร	6	60	4	40
รับจ้าง	3	30	3	30
ค้าขาย	1	10	1	10
แม่บ้าน	0	0	2	20
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	7	70	8	80
มัธยมศึกษา	3	30	1	10
ประกาศนียบัตร	0	0	1	10
รายได้ครอบครัว (บาท / เดือน)				
น้อยกว่า 9,780 บาท	9	90	9	90
เท่ากับหรือมากกว่า 9,780 บาท	1	10	1	10
	($\bar{X}$ = 5.500, S.D. = 3.129.64. Range = 1.500-12.000)		($\bar{X}$ = 5.030, S.D. = 3.814.90. Range = 1.800-15.000)	

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 60 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 40 ในกลุ่มควบคุม) ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 70 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 80 ในกลุ่มควบคุม) รายได้ครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 9,780 บาท (ร้อยละ 90 ทั้งสองกลุ่ม) โดยกลุ่มทดลองมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 5,500 บาท (S.D. = 3.129.64, Range = 1,500-12,000 บาท) ส่วนกลุ่มควบคุมมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 5,030 บาท (S.D. = 3.814.90, Range = 1,800-15,000 บาท)

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการจ่ายค่ารักษาพยาบาล และ ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 10)		กลุ่มควบคุม (n = 10)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การจ่ายค่ารักษาพยาบาล				
ใช้สิทธิบัตรสุขภาพ	4	40	4	40
เบิกต้นสังกัด ประกันสังคม	3	30	3	30
สังคมสงเคราะห์	2	20	2	20
จ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง	1	10	1	10
ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล				
ไม่มี	7	70	7	70
มีเล็กน้อย	2	20	2	20
มีปานกลาง	1	10	1	10

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยการใช้สิทธิบัตรสุขภาพมากที่สุด (ร้อยละ 40) และส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล (ร้อยละ 70)

ตารางที่ 4

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะของโรค และจำนวนชุดของเคมีบำบัดที่ได้รับ (รวมครั้งนี้)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 10)		กลุ่มควบคุม (n = 10)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะของโรค				
ระยะที่ 1	2	20	1	10
ระยะที่ 2	7	70	8	80
ระยะที่ 3	1	10	1	10
จำนวนชุดของเคมีบำบัดที่ได้รับ (รวมครั้งนี้)				
ชุดที่ 2	3	30	3	30
ชุดที่ 3	1	10	1	10
ชุดที่ 4	3	30	3	30
ชุดที่ 5	3	30	3	30

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีระยะของโรคอยู่ในระยะที่ 2 (ร้อยละ 70 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 80 ในกลุ่มควบคุม) และส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มได้รับเคมีบำบัดเป็นชุดที่ 2, 4 และ 5 (ร้อยละ 30 ในแต่ละชุด)

ตารางที่ 5

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชนิดและการเปลี่ยนแปลงปริมาณเคมีบำบัดที่ได้รับ
ในขณะที่ทำการรักษา

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 10)		กลุ่มควบคุม (n = 10)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
cyclophosphamide (200-300 มิลลิกรัม)				
เพิ่มขึ้น	0	0	0	0
ลดลง	0	0	0	0
คงเดิม	10	100	10	100
methotrexate (40-65 มิลลิกรัม)				
เพิ่มขึ้น	2	20	0	0
ลดลง	0	0	3	30
คงเดิม	8	80	70	70
5-fluorouracil (500-1,000 มิลลิกรัม)				
เพิ่มขึ้น	2	20	0	0
ลดลง	0	0	3	30
คงเดิม	8	80	70	70

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ตลอดระยะเวลาที่ทำการรักษา กลุ่มตัวอย่างทุกรายได้รับ cyclophosphamide ในปริมาณคงเดิม (200-300 มิลลิกรัมต่อวัน) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ได้รับ methotrexate (40-60 มิลลิกรัมต่อครั้ง) และ 5-fluorouracil (500-1,000 มิลลิกรัมต่อครั้ง) ในปริมาณคงเดิม (ร้อยละ 80 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 70 ในกลุ่มควบคุม) มีกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 20 ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil เพิ่มขึ้นในชุดที่ 2 ของการรักษา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มควบคุมร้อยละ 30 ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil ลดลงในชุดที่ 2 ของการรักษา

ตารางที่ 6

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชนิดและปริมาณยาควบคุมอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนที่ได้รับ อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัดในระยะก่อนการทดลอง และคะแนนความวิตกกังวลแฝง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง (n = 10)		กลุ่มควบคุม (n = 10)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชนิดและปริมาณยาควบคุมอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนที่ได้รับ				
metoclopramide (10 มิลลิกรัม)	10	100	10	100
อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการ คาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัด				
ในระยะก่อนการทดลอง				
ไม่เกิด	8	80	9	90
เกิด	2	20	1	10
คะแนนความวิตกกังวลแฝง				
31-40	2	20	3	30
41-50	7	70	5	50
51-60	1	10	2	20
	$(\bar{X} = 44.90, S.D. = 5.13,$		$\bar{X} = 45.30, S.D. = 5.42,$	
	Range = 40-57)		Range = 38-54)	

ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทุกรายได้รับ metoclopramide 10 มิลลิกรัม ก่อนได้รับเคมีบำบัด โดยส่วนใหญ่ไม่เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัด ในระยะก่อนการทดลอง (ร้อยละ 80 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 90 ในกลุ่มควบคุม) และมีคะแนนความวิตกกังวลแฝงอยู่ในช่วง 41-50 คะแนน (ร้อยละ 70 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 50 ในกลุ่มควบคุม) โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนความวิตกกังวลแฝงเฉลี่ย 44.90 คะแนน (S.D. = 5.13, Range = 40-57) ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนความวิตกกังวลแฝงเฉลี่ย 45.30 คะแนน (S.D. = 5.42, Range = 38-54)

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง

เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง วิเคราะห์โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 7-9

ตารางที่ 7

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมาน
ของอาการคลื่นไส้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง

อาการคลื่นไส้	Median	Range	Mean Rank	Sum of Ranks	U	p-value
ความถี่ (ครั้ง / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	28.00	2-81	9.15	91.50	-1.022	.315
กลุ่มควบคุม	34.00	14-75	11.85	118.50		
ระยะเวลา (นาที / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	184.50	8-1,350	8.70	87.00	-1.361	.190
กลุ่มควบคุม	512.50	84-1,800	12.30	123.00		
ความทุกข์ทรมาน (ในระยะเวลา 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	37.75	16.30-58.20	9.20	92.00	-.983	.353
กลุ่มควบคุม	42.15	23.40-74.60	11.80	118.00		

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองพบว่า ความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการ
ชื่อย้อน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง

อาการชื่อย้อน	Median	Range	Mean Rank	Sum of Ranks	U	p-value
ความถี่ (ครั้ง / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	25.00	1-119	9.05	90.50	-1.097	.280
กลุ่มควบคุม	28.50	15-76	11.95	119.50		
ความทุกข์ทรมาน (ในระยะเวลา 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	28.35	6.50-52.30	9.40	94.00	-.832	.436
กลุ่มควบคุม	29.25	17.60-64.60	11.60	116.00		

ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของ
ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการชื่อย้อน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อน
การทดลองพบว่า ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการชื่อย้อนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระลอกก่อนการทดลอง

อาการอาเจียน	Median	Range	Mean Rank	Sum of Ranks	U	p-value
ความถี่ (ครั้ง / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	4.50	0-18	9.65	96.50	-.646	.529
กลุ่มควบคุม	10.00	0-34	11.35	113.50		
ปริมาณ (ซีซี. / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	400.00	0-1,600	11.35	113.50	-.646	.529
กลุ่มควบคุม	360.00	0-2,210	9.65	96.50		
ความทุกข์ทรมาน (ในระยะเวลา 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	18.85	0-32	11.25	112.50	-.569	.579
กลุ่มควบคุม	15.95	0-67.90	9.75	97.50		

ตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระลอกก่อนการทดลองพบว่า ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ด้วยสถิติ Wilcoxon signed-rank test ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 10-15

ตารางที่ 10

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมาน
ของอาการคลื่นไส้ ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

ความแตกต่างของอาการคลื่นไส้ ของกลุ่มทดลอง	จำนวน	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p-value
ความถี่ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	8	6.38	51.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	2	2.00	4.00	-2.395	.008**
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				
ระยะเวลา (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	10	5.50	55.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	0	.00	.00	-2.803	.002**
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				
ความทุกข์ทรมาน (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	10	5.50	55.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	0	.00	.00	-2.803	.002**
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				

**p < .01

ตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองพบว่า ความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 11

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการ
ขย้อน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

ความแตกต่างของอาการขย้อน ของกลุ่มทดลอง	จำนวน	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p-value
ความถี่ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	7	4.86	34.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	1	2.00	2.00	-2.243	.012*
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	2				
ความทุกข์ทรมาน (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	8	5.31	42.50		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	1	2.50	2.50	-2.371	.009**
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	1				

p* < .05, p** < .01

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของ
ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
พบว่า ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อนลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

ตารางที่ 12

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์
ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

ความแตกต่างของอาการอาเจียน ของกลุ่มทดลอง	จำนวน	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p-value
ความถี่ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	5	3.80	19.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	2	4.50	9.00	-.845	.199
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	3				
ปริมาณ (n = 10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	7	4.43	31.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	1	5.00	5.00	-1.820	.034*
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	2				
ความทุกข์ทรมาน (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	8	5.06	40.50		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	1	4.50	4.50	-2.134	.016*
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	1				

p* < .05

ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองพบว่า ความถี่ของอาการอาเจียนไม่ลดลงจากก่อนการทดลอง แต่ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมาน
ของอาการคลื่นไส้ ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

ความแตกต่างของอาการคลื่นไส้ ของกลุ่มควบคุม	จำนวน	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p-value
ความถี่ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	4	4.25	17.00	-.140	.888
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	4	4.75	19.00		
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	2				
ระยะเวลา (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	4	5.00	20.00	-.296	.767
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	5	5.00	25.00		
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	1				
ความทุกข์ทรมาน (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	2	3.50	7.00	-2.091	.018*
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	8	6.00	48.00		
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				

*p < .05

ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมพบว่า ความถี่และระยะเวลาของอาการคลื่นไส้ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง แต่ความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการ
ชื่อย้อน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

ความแตกต่างของอาการชื่อย้อน ของกลุ่มควบคุม	จำนวน	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p-value
ความถี่ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	4	5.00	20.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	6	5.83	35.00	-.764	.445
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				
ความทุกข์ทรมาน (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	0	.00	.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	10	5.50	55.00	-2.803	.002**
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				

p** < .01

ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของ
ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการชื่อย้อน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม
พบว่า ความถี่ของอาการชื่อย้อนไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง แต่ความทุกข์ทรมานของอาการชื่อย้อน
เพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 15

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์
ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

ความแตกต่างของอาการอาเจียน ของกลุ่มทดลอง	จำนวน	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	p-value
ความถี่ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	2	5.50	11.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	7	4.86	34.00	-1.368	.171
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	1				
ปริมาณ (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	0	.00	.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	10	5.50	55.00	-2.803	.002**
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				
ความทุกข์ทรมาน (n=10)					
ก่อนการทดลอง > หลังการทดลอง	2	5.00	10.00		
ก่อนการทดลอง < หลังการทดลอง	8	5.63	45.00	-1.784	.037*
ก่อนการทดลอง = หลังการทดลอง	0				

p** < .01, p* < .05

ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมพบว่า ความถี่ของอาการอาเจียนไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง แต่ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง วิเคราะห์โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 16-18

ตารางที่ 16

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมาน
ของอาการคลื่นไส้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

อาการคลื่นไส้	Median	Range	Mean Rank	Sum of Ranks	U	p-value
ความถี่ (ครั้ง / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	4.50	0-57	6.80	68.00	-2.798	.002**
กลุ่มควบคุม	37.00	14-160	14.20	142.00		
ระยะเวลา (นาที / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	59.50	0-224	6.05	60.50	-3.365	.000**
กลุ่มควบคุม	435.00	155-3,826	14.95	149.50		
ความทุกข์ทรมาน (ในระยะเวลา 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	15.05	0-44.90	6.40	64.00	-3.099	.000**
กลุ่มควบคุม	52.25	27.60-101.40	14.60	146.00		
p < .01**						

ตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองพบว่า ความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ในกลุ่มทดลอง น้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 17

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการ
ชื่อย้อน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

อาการชื่อย้อน	Median	Range	Mean Rank	Sum of Ranks	U	p-value
ความถี่ (ครั้ง / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	4.50	1-94	6.85	68.50	-2.761	.002**
กลุ่มควบคุม	40.00	16-72	14.15	141.50		
ความทุกข์ทรมาน (ในระยะเวลา 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	8.00	2.80-48.10	6.30	63.00	-3.175	.000**
กลุ่มควบคุม	58.59	24.80-101.70	14.70	147.00		

** p < .01

** p < .01

ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการชื่อย้อน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองพบว่า ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการชื่อย้อนในกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 18

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความ
ทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง

อาการอาเจียน	Median	Range	Mean Rank	Sum of Ranks	U	p-value
ความถี่ (ครั้ง / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	2.00	0-22	7.80	78.00	-2.054	.021*
กลุ่มควบคุม	11.50	2-32	13.20	132.00		
ปริมาณ (ซีซี. / 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	175.00	0-800	8.25	82.50	-1.706	.044*
กลุ่มควบคุม	432.50	60-2,475	12.75	127.50		
ความทุกข์ทรมาน (ในระยะเวลา 14 วัน)						
กลุ่มทดลอง	9.00	0-25.30	8.00	80.00	-1.893	.031*
กลุ่มควบคุม	17.85	8.30-102.20	13.00	130.00		

* $p < .05$

ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองพบว่า ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนในกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การศึกษาผลของการสร้างจินตภาพต่ออาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด จำนวน 20 ราย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 ราย กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกการสร้างจินตภาพจากผู้วิจัย ซึ่งในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ฝึกการสร้างจินตภาพให้กับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองทั้งหมด 16 ราย ในจำนวนนี้มี 4 รายที่ไม่สามารถฝึกการสร้างจินตภาพได้สำเร็จภายใน 1 ชั่วโมง และกลุ่มตัวอย่างอีก 2 ราย สามารถฝึกการสร้างจินตภาพขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลได้ภายใน 1 ชั่วโมง แต่ไม่สามารถฝึกการสร้างจินตภาพต่อที่บ้านได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องคัดกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 รายออกจากกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ผลการวิจัยอภิปรายได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลองทุกรายนับถือศาสนาพุทธ และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 80) อาชีพเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 60) การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 70) ระยะของโรคลอยู่ในระยะที่ 2 (ร้อยละ 70) ได้รับเคมีบำบัดเป็นชุดที่ 2, 4 และ 5 (ร้อยละ 30 ในแต่ละชุด) โดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา ตัวอย่างในกลุ่มทดลองทุกรายได้รับ cyclophosphamide ในปริมาณคงเดิม และส่วนใหญ่ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil ในปริมาณคงเดิม (ร้อยละ 80) แต่มีกลุ่มทดลองร้อยละ 20 ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil เพิ่มขึ้นในชุดที่ 2 ของการศึกษา และกลุ่มทดลองทุกรายได้รับ metoclopramide 10 มิลลิกรัม ฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำก่อนได้รับเคมีบำบัด ส่วนใหญ่ไม่เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัดในระยะก่อนการทดลอง (ร้อยละ 80)

ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 90) สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 80) อาชีพเกษตรกรกรรม (ร้อยละ 40) การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 80) ระยะของโรคลอยู่ในระยะที่ 2 (ร้อยละ 80) ได้รับเคมีบำบัดเป็นชุดที่ 2, 4 และ 5 (ร้อยละ 30 ในแต่ละชุด) โดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา ตัวอย่างในกลุ่มควบคุมทุกรายได้รับ cyclophosphamide ในปริมาณคงเดิมและส่วนใหญ่ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil ในปริมาณคงเดิม (ร้อยละ 70) แต่มีกลุ่มควบคุมร้อยละ 30 ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil ลดลงในชุดที่ 2 ของการศึกษา และกลุ่มควบคุมทุกรายได้รับ metoclopramide 10 มิลลิกรัม ฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำก่อนได้รับ

เคมีบำบัด ส่วนใหญ่ไม่เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัดในระยะก่อนการทดลอง (ร้อยละ 90)

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในระหว่าง 35-60 ปี (ร้อยละ 90) ซึ่งจัดอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (Havighurst, 1972 cited in LeMone & Burke, 2000) กลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 43.60 ปี (S.D. = 6.06) กลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 44.00 ปี (S.D. = 6.25) สอดคล้องกับอุบัติการณ์ของมะเร็งเต้านมโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะพบในผู้ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และพบอุบัติการณ์สูงสุดในผู้ที่มีอายุ 40-50 ปี (ชนิด วัชรพุกก์, 2542) ใกล้เคียงกับการศึกษาของ ทรงศรี ชุ่มประดิษฐ์ (2539) และปริญญา สนิกะวาที (2542) ที่พบว่า ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดในโรงพยาบาลมหาราชานครเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนกลางมีอายุระหว่าง 41-50 ปี และ 35-49 ปี ตามลำดับในการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่ารายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนของประชากรในภาคเหนือปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเท่ากับ 9,780 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544) (ร้อยละ 90) โดยกลุ่มทดลองมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 5,500 บาท (S.D. = 3,129.64, Range = 1,500-12,000 บาท) ส่วนกลุ่มควบคุมมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 5,030 บาท (S.D. = 3,814.90, Range = 1,800-15,000 บาท) แต่พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจ่ายค่ารักษาพยาบาล (ร้อยละ 70) ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่มีบัตรสุขภาพ (ร้อยละ 40) สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ (ร้อยละ 30) และส่วนหนึ่งได้รับความช่วยเหลือจากสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาล (ร้อยละ 20)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ควบคุมกลุ่มตัวอย่างให้มีความใกล้เคียงกันในเรื่องอายุ จำนวนชุดของเคมีบำบัดที่ได้รับ และคะแนนความวิตกกังวลแฝง และเมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มจะเห็นได้ว่า มีความคล้ายคลึงกันในส่วนของคุณค่าข้อมูลทั่วไป อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลรวมอันดับที่ของความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียน และความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองด้วยสถิติ Mann-Whitney U test พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน (ตารางที่ 7-9) จึงสนับสนุนว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในตัวแปรที่จะทำการศึกษาในระยะเริ่มการศึกษา

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาศึกษา ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อผลของการศึกษาครั้งนี้และการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้นำอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนมาหาความสัมพันธ์ (ภาคผนวก ฉ ตารางที่ 19) พบว่า อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน มีเพียงบางอาการเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กัน ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันทุกอาการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการแต่ละอาการแยกจากกัน โดยใช้สถิติ Wilcoxon signed

ranks test เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และใช้สถิติ Mann-Whitney U test เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนและหลังการทดลอง

ผลของการสร้างจินตภาพต่ออาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด

ผลจากการศึกษาตามสมมติฐานการวิจัยมีดังต่อไปนี้

เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองพบว่า ความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สนับสนุนสมมติฐานที่ 1) ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อนลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ (สนับสนุนสมมติฐานที่ 2) ความถี่ของอาการอาเจียนไม่ลดลงจากก่อนการทดลอง แต่ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 บางส่วน)

เปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ น้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สนับสนุนสมมติฐานที่ 4) ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน น้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สนับสนุนสมมติฐานที่ 5) ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน น้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สนับสนุนสมมติฐานที่ 6)

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบตามสมมติฐานข้างต้นสามารถอธิบายผลการศึกษาดังนี้
ในระยะก่อนการทดลอง แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างทุกรายจะได้รับ metoclopramide ฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำ ก่อนได้รับเคมีบำบัด 10 นาที เพื่อควบคุมอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน ซึ่ง metoclopramide จะออกฤทธิ์ภายใน 20 นาที และฤทธิ์คงอยู่นาน 2-3 ชั่วโมง (Goodman, 1997) แต่พบว่า ภายในระยะเวลา 15-45 นาที ขณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil เข้าทางหลอดเลือดดำ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่เกิดอาการคลื่นไส้ (ร้อยละ 90) ขย้อน (ร้อยละ 40) ในกลุ่มทดลอง

ร้อยละ 30 ในกลุ่มควบคุม) และอาเจียน (ร้อยละ 40 ในกลุ่มทดลอง ร้อยละ 30 ในกลุ่มควบคุม) (ภาคผนวก ข ตารางที่ 20) ซึ่ง methotrexate และ 5-fluorouracil ใช้เวลาออกฤทธิ์ภายในเวลา 3-12 ชั่วโมง (Camp-Sorrell, 1997) แสดงให้เห็นว่าการเกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนในขณะที่ได้รับเคมีบำบัดในกลุ่มตัวอย่างนี้ อาจไม่ได้เกิดจากฤทธิ์ของเคมีบำบัดเพียงอย่างเดียว โดยที่กลุ่มตัวอย่างทุกรายเคยมีประสบการณ์ในการเกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนมาก่อน ทำให้มีการส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในการได้รับเคมีบำบัดไปสู่สมองซีกซ้ายในการสร้างความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ เปรียบเทียบกับความทุกข์ทรมานจากประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีความทุกข์ทรมานจากอาการคลื่นไส้ ขย้อนและอาเจียน และ / หรือสถานการณ์ในการได้รับเคมีบำบัด จะกระตุ้นการทำงานของระบบลิมบิกในส่วนที่รับรู้อารมณ์ด้านลบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อศูนย์การอาเจียนโดยตรง ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าภายใน 24 ชั่วโมง หลังได้รับเคมีบำบัดจากโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างทุกรายเกิดอาการคลื่นไส้ และขย้อน ส่วนอาการอาเจียนเกิดร้อยละ 90 ในกลุ่มทดลอง และร้อยละ 70 ในกลุ่มควบคุม (ภาคผนวก ข ตารางที่ 20) อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนที่เกิดขึ้นเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างต้องรับประทาน cyclophosphamide ต่อที่บ้าน cyclophosphamide จะออกฤทธิ์เสริมกับ methotrexate และ 5-fluorouracil ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการได้รับเคมีบำบัด เกิดจากฤทธิ์ของเคมีบำบัดร่วมกับการกระตุ้นศูนย์การอาเจียนผ่านทางเปลือกสมองและระบบลิมบิก จากสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในการได้รับเคมีบำบัด เช่น กลิ่น แสง เสียง ความคิด ความกลัว ความวิตกกังวล ความเจ็บปวด เป็นต้น (Hawthorn, 1995; Hogan, 1990; Jablonski, 1993; Peters, 1989; Rhodes, 1990)

ในการศึกษาครั้งนี้ตัวอย่างในกลุ่มทดลองได้ฝึกการสร้างจินตภาพเพิ่มเติมที่บ้านวันละ ไม่น่ากว่า 3 ครั้งตามคำแนะนำของผู้วิจัย และส่วนใหญ่ใช้การสร้างจินตภาพในการลดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนเฉลี่ยวันละ 2 ครั้ง (พิสัย 1-5 ครั้ง) (ภาคผนวก ข ตารางที่ 21) ขณะที่ตัวอย่างในกลุ่มทดลองมีการสร้างจินตภาพ ใช้ความคิดให้เห็นภาพที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ โดยการทำงานของสมองซีกขวา จะมีผลกระตุ้นการทำงานของระบบลิมบิกในส่วนที่ก่อให้เกิดการรับรู้อารมณ์ด้านบวก ตัวอย่างในกลุ่มทดลองทุกรายระบุว่า รู้สึกผ่อนคลาย สงบ สบายใจและมีความสุข การมุ่งความสนใจขณะอยู่กับภาพที่สร้างในความคิดทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สัมผัสถึงอาการคลื่นไส้ ขย้อน อาเจียน และสถานการณ์ที่ได้รับเคมีบำบัด ลดการทำงานของสมองซีกซ้ายในการสร้างความคิดเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา และลดการกระตุ้นการทำงานของระบบลิมบิกในส่วนที่รับรู้อารมณ์ด้านลบ ส่งผลให้ลดการกระตุ้นศูนย์การอาเจียน ทำให้อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนลดลง โดยทั้งนี้ตัวอย่างในกลุ่มทดลองกล่าวว่า ประสิทธิภาพของการสร้างจินตภาพในการลดอาการ

คลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจะเกิดเฉพาะเวลาที่สร้างจินตภาพเท่านั้น ไม่ได้มีผลต่อเนื่องยาวนาน ดังนั้นการนำไปใช้จึงต้องใช้เมื่อเริ่มมีอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน

ในระหว่างศึกษามีกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองจำนวนร้อยละ 20 ได้รับ methotrexate และ 5-fluorouracil ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง (ตารางที่ 5) ซึ่งปริมาณเคมีบำบัดที่เพิ่มขึ้นน่าจะส่งผลให้อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนเพิ่มขึ้น และตัวอย่างในกลุ่มควบคุมร้อยละ 30 ได้รับ methotrexate และ 5- fluorouracil ในปริมาณที่ลดลง ซึ่งน่าจะส่งผลให้อาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนลดลง (ตารางที่ 5) แต่ภายหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่ และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 10-12) และเมื่อเปรียบเทียบความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้ ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ความถี่ ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 16-18)

แม้ว่าภายหลังการทดลอง ความถี่ของอาการอาเจียนในกลุ่มทดลองไม่ลดลงจากก่อนการทดลองจากการทดสอบทางสถิติ (ตารางที่ 12) แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความถี่ของอาการอาเจียนในกลุ่มทดลองพบว่า ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยความถี่ของอาการอาเจียนเท่ากับ 4.50 ครั้ง ในระยะเวลา 14 วัน (ตารางที่ 9) และหลังการทดลองเท่ากับ 2.00 ครั้ง ในระยะเวลา 14 วัน (ตารางที่ 18) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวโน้มความถี่ของอาการอาเจียนหลังการทดลองลดลงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มาก อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การทดสอบทางสถิติไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจน รวมทั้งความถี่ของการอาเจียนนอกจากจะเกิดจากฤทธิ์ของเคมีบำบัดและสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับการได้รับเคมีบำบัดแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปริมาณอาหารที่มีอยู่ในกระเพาะอาหารและการหดตัวของกล้ามเนื้อท้องด้วย โดยตัวอย่างในกลุ่มทดลองได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในระหว่างการศึกษาว่า ถ้ารับประทานอาหารในขณะที่มีอาการคลื่นไส้ และขย้อนจะไม่เกิดอาการอาเจียน แต่ตัวอย่างในกลุ่มทดลองทุกรายจะได้รับคำแนะนำจากพยาบาลประจำคลินิกและแพทย์ผู้รักษาให้พยายามรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ให้ได้มากที่สุด โดยให้รับประทานครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง เพื่อเตรียมความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายสำหรับการรับเคมีบำบัดในครั้งต่อไป โดยเฉพาะตัวอย่างในกลุ่มทดลองที่มีความถี่ของอาการอาเจียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้ง 2 รายนั้นพบว่า มีปริมาณเม็ดเลือดแดงและเม็ดเลือดขาวต่ำหลังได้รับเคมีบำบัดในชุดก่อนการทดลอง ทำให้ต้อง

เลื่อนการได้รับเคมีบำบัดชุดหลังการทดลอง 1 อาทิตย์ ดังนั้นหลังการทดลอง ตัวอย่างในกลุ่มทดลองจึงพยายามรับประทานอาหารให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ประกอบกับมีอาการคลื่นไส้และอาการขย้อนลดลง ทำให้ตัวอย่างในกลุ่มทดลองรับประทานอาหารได้มากขึ้นกว่าระยะก่อนการทดลอง แต่เมื่อตัวอย่างในกลุ่มทดลองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า เช่น กลิ่นอาหารที่เคยทำให้เกิดอาการอาเจียนในครั้งก่อน ทำให้ตัวอย่างในกลุ่มทดลองเกิดอาการอาเจียนขึ้นทันที โดยไม่มีอาการคลื่นไส้ และขย้อนนำมาก่อน และส่วนใหญ่อาการมักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถใช้การสร้างจินตภาพได้ทัน

อย่างไรก็ตามแม้ความถี่ของอาการอาเจียนในกลุ่มทดลองไม่ลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่พบว่า กลุ่มทดลองมีความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนลดลงจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 12) ซึ่งอาจเกิดจากการที่กลุ่มทดลองสามารถที่จะบรรเทาอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถควบคุมอาการที่จะเกิดขึ้นได้ ทำให้ไม่กลัวและกังวลต่ออาการที่จะเกิดขึ้นใหม่และมีความอดทนต่ออาการที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ผู้ป่วยที่สามารถควบคุมอาการข้างเคียงจากการได้รับเคมีบำบัดด้วยตนเองได้ จะทำให้เกิดความทุกข์ทรมานต่ออาการข้างเคียงจากการได้รับเคมีบำบัดน้อยลง (Ehlike, 1988) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การเกิดอาการกับความรู้สึกละอายใจในทุกๆ อาการไม่สอดคล้องกันเสมอไป (ประทุม สร้อยวงศ์, 2538; รัชนิ นามจันทร์, 2535; Rhodes, 1990) เพราะความทุกข์ทรมานไม่ได้เกิดจากอาการไม่สุขสบายทางกายเพียงอย่างเดียว แต่อาจเกิดจากความไม่สุขสบายทางด้านจิตใจ และอารมณ์ร่วมด้วย (Rhodes et al., 1987; Reid-Ponte, 1992)

ผลในการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของแฟรงค์ (Frank, 1985) ที่พบว่า ผลของดนตรีบำบัดร่วมกับการสร้างจินตภาพสามารถลดการรับรู้ความรุนแรงของอาการอาเจียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สามารถลดการรับรู้ความรุนแรงของอาการคลื่นไส้ และระยะเวลาในการเกิดอาการคลื่นไส้และอาเจียน ซึ่งในการศึกษาของแฟรงค์มีข้อจำกัดคือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความหลากหลายในชนิดของเคมีบำบัดที่ได้รับ การรวบรวมข้อมูลใช้การสอบถามย้อนหลังถึงอาการคลื่นไส้และอาเจียนจากการได้รับเคมีบำบัดในครั้งก่อน จึงอาจได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน และไม่ได้ศึกษาถึงอาการขย้อนและความทุกข์ทรมานจากอาการคลื่นไส้และอาเจียน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถเห็นผลของดนตรีบำบัดร่วมกับการสร้างจินตภาพในการลดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาของโทรเอสท์และคณะ (Troesch et al., 1993) ซึ่งพบว่า ผลของการสร้างจินตภาพไม่สามารถลดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน ในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับ cisplatin เป็นพื้นฐานได้ เนื่องจาก cisplatin เป็นเคมีบำบัดในกลุ่มที่ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนอย่างรุนแรง และฤทธิ์

คงอยู่นานมากกว่า 48 ชั่วโมง (Camp-Sorell, 1997) อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถใช้การ
สร้างจินตภาพได้ผลก่อนเกิดอาการ ทั้งนี้โทรเอสท์และคณะไม่ได้ระบุว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถ
สร้างจินตภาพได้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การศึกษานี้ไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ รวมทั้งจากการศึกษาของแฟรงค์และโทรเอสท์ไม่ได้ระบุรายละเอียดว่า ได้ให้
กลุ่มตัวอย่างสร้างจินตภาพในขณะที่เริ่มเกิดอาการขึ้น จึงอาจทำให้ไม่เห็นผลของการสร้างจินตภาพ
ในการลดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนได้อย่างชัดเจน

สำหรับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง
ความถี่ของอาการคลื่นไส้ ความถี่ของอาการขย้อน ความถี่ของอาการอาเจียน และระยะเวลาของ
อาการอาเจียนไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง (ตารางที่ 13-15) แต่ความทุกข์ทรมานของอาการ
คลื่นไส้ และความทุกข์ทรมานของอาการอาเจียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (ตารางที่
13 และ 15) ส่วนความทุกข์ทรมานของอาการขย้อนและปริมาณอาเจียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่14 และ 15) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ความถี่ของอาการคลื่นไส้ ขย้อน
และอาเจียนในกลุ่มควบคุมจะไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง แต่กลุ่มควบคุมกลับมีความทุกข์ทรมาน
ของอาการดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากกลุ่มควบคุมไม่สามารถคาดการณ์
ได้ว่าจะเกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนเมื่อใด และมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ทำให้เกิด
ความกลัวและวิตกกังวล ร่วมกับความไม่สุขสบายทางกายจากอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน
จึงทำให้เกิดความทุกข์ทรมานเพิ่มขึ้น ซึ่งจะกระตุ้นการทำงานของระบบลิมบิกในส่วนที่รับรู้
อารมณ์ด้านลบ ส่งผลกระตุ้นศูนย์การอาเจียนโดยตรง ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน
เพิ่มขึ้น (Dugion, 1986; Ettinger, 1995; Heitkemper, 1999; Hogan, 1990; Morrow, 1992 cited in
Goodman, 1997)

ผลจากการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นว่า การสร้างจินตภาพในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับ
เคมีบำบัดสูตร CMF สามารถช่วยลดความถี่ ระยะเวลาและความทุกข์ทรมานของอาการคลื่นไส้
ความถี่และความทุกข์ทรมานของอาการขย้อน ปริมาณอาเจียนและความทุกข์ทรมานของอาการ
อาเจียน แต่ไม่สามารถลดความถี่ของอาการอาเจียนได้

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา

1. การสร้างจินตภาพอาจจะเหมาะกับบุคคลที่มีความสนใจและมีความพร้อมต่อการ
สร้างจินตภาพเท่านั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ฝึกการสร้างจินตภาพให้กับกลุ่มตัวอย่างใน
กลุ่มทดลองทั้งหมด 16 ราย ในจำนวนนี้มี 4 รายที่ไม่สามารถฝึกการสร้างจินตภาพได้สำเร็จภายใน

1 ชั่วโมง จากการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ราย พบว่า ขณะฝึกการสร้างจินตภาพกลุ่มตัวอย่างมีอาการหายใจเร็วและไม่สม่ำเสมอ กระสับกระส่าย ขมวดคิ้ว จากการสอบถามถึงความชัดเจนในการสร้างภาพในความคิดตามคำบรรยายจากเทป กลุ่มตัวอย่างบอกว่าไม่สามารถสร้างภาพในความคิดได้ และรู้สึกตึงเครียดเมื่อพยายามสร้างภาพในความคิดตามคำบรรยายจากเทป เพราะการใช้เวลาฝึกในแต่ละคนอาจแตกต่างกัน ความเชื่อของบุคคลและเหตุการณ์ที่เผชิญในขณะนั้นอาจมีผลต่อการฝึกได้ จากการสังเกตพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถฝึกได้ทั้ง 4 ราย ใช้เวลาในการรอตรวจงาน ทำให้มีเวลาพักผ่อนก่อนได้รับเคมีบำบัดน้อย และกลุ่มตัวอย่างอีก 2 ราย สามารถฝึกการสร้างจินตภาพขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลได้ภายใน 1 ชั่วโมง แต่ไม่สามารถฝึกการสร้างจินตภาพต่อที่บ้านได้ เพราะเมื่อนำไปฝึกที่บ้าน การฟังเทปการสร้างจินตภาพกลับเป็นการสร้างเงื่อนไขที่ทำให้นึกถึงสภาพโรงพยาบาลและการได้รับเคมีบำบัด ทำให้มีอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมายังไม่พบรายงานว่าการสร้างจินตภาพส่งผลให้เกิดการสร้างเงื่อนไขในทางลบได้ ดังนั้นในการนำการสร้างจินตภาพไปใช้ในกลุ่มทดลองรายต่อไป ผู้วิจัยได้แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงผลทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการสร้างจินตภาพให้กลุ่มทดลองทราบด้วย

2. ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 3 ราย เมื่อสามารถฝึกการสร้างจินตภาพตามการชักนำจากเทปได้แล้ว จะใช้การสร้างภาพในความคิดด้วยตนเองตามประสบการณ์ที่เคยผ่านมาแทนการสร้างภาพตามเทปบรรยาย เนื่องจากเมื่อฝึกไปหลาย ๆ วัน รู้สึกเบื่อและเมื่อพยายามฝันสร้างภาพตามคำบรรยายจะรู้สึกเครียดเพราะนึกถึงแต่สถานที่เดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้คัดกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 รายนี้ออกจากการวิจัย เพราะการสร้างภาพในความคิดด้วยตนเองจากประสบการณ์เดิมของตนเองเป็นการสร้างจินตภาพชนิดหนึ่ง และสามารถอธิบายเหตุผลในการลดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนได้ตามแนวคิดของไฮโรวิทซ์ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

3. การสร้างจินตภาพสามารถช่วยลดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าได้ จากการสังเกตและสอบถามเพิ่มเติมพบว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองที่เคยมีอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัดในระยะก่อนการทดลองจำนวน 2 ราย หลังจากฝึกการสร้างจินตภาพพบว่า อาการดังกล่าวหมดไปทั้ง 2 ราย ในระยะหลังการทดลอง ซึ่งคาดว่าสร้างจินตภาพคงทำให้ตัวอย่างในกลุ่มทดลองมุ่งความสนใจอยู่กับภาพในความคิดที่พึงพอใจ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สบายใจถึงเหตุการณ์ที่ทุกข์ทรมานจากอาการคลื่นไส้ ขย้อน อาเจียนและการได้รับเคมีบำบัด และไม่นำมาสร้างเป็นเงื่อนไขสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในภายหลัง ส่วนตัวอย่างในกลุ่มควบคุมมีอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียนจากการคาดคะเนล่วงหน้าก่อนได้รับเคมีบำบัดเพิ่มขึ้นจากจำนวน 1 ราย ในระยะก่อนการทดลอง เป็น 3 ราย ในระยะหลังการทดลอง ซึ่งอาจเกิดจากตัวอย่างในกลุ่มควบคุมนำสิ่งแวดล้อมในการได้รับเคมีบำบัด

มาสัมพันธ์กับอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ ขย้อน และอาเจียน
จากการคาดคะเนล่วงหน้าขึ้น

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University